

כבוד ספרי קודש

במדבר ד'

(כ) וְלֹא יִבְאוּ לְרֵאוֹת כְּבֹלַע אֶת־הַקֹּדֶשׁ וַיִּמְתּוּ:

תורה תמימה שם

תניא, הגובב את הקסוה קנאים פוגעין בו, מאי קסוה, אמר רב יהודה – כלי שרת, (סנהדרין פא:)

אבן עזרא שם

ולא יבאו – הקהתים. לראות כבלע את הקדש – אל אהל מועד, והטעם: כאשר יוסר בנינו, יוסר מסך הפרכת ויגלה הארון.

Rav Soloveitchik Chumash Bamidbar p.24

From the time I was young, I learned to restrain my feelings and not to demonstrate what was happening in my emotional world. My father would say that the holier and more intimate the feeling, the more it should be concealed. There is a hidden curtain that separates between one's interior and the exterior. *And the dividing curtain shall separate for you between the Holy and the Holy of Holies Exodus 26:33*. What location is more sanctified than the inner sanctum of one's emotional life?... My father never kissed me. When he took leave of me, he would press my hand and and say, "Go in peace, and my God watch over you." A casual onlooker, were he to hear these routine words, might be taken aback and mumble to himself, "Dry Brisker coldness..." However, that observer witnessed only the exterior, that which was outside the curtain of my father's personality, and did not comprehend that his interior, his Holy of Holies, was full of mercy and compassion, containing a delicate but also powerful love for his children - incessantly concerned about their welfare, sacrificing himself for their future.

ספר יראים סימן שנב [דפוס ישן - שכט]

לא יבאו לראות כבלע וגו'. "ויראת מאלהיך" ותן על פניך יראתו ותן כבוד לכלי קדושתו הזהיר על כלי קודש בנותנם לנרתקם בהנשאם דכתיב בפ' במדבר סיני ולא יבאו לראות כבלע את הקודש פי' לא יבאו לראות בהנתנם בנרתקם שהם כנבלעים בו

שולחן ערוך יורה דעה הלכות ספר תורה סימן רפב:ז

אסור לישיב על המטה שספר תורה עליה.

הגה: וכל שכן שאסור להניחה ע"ג קרקע. והוא הדין שאר ספרים (ב"י בשם הר"ר מנוח ובשם א"ח וכל בו). ואפילו על המדרגות שעושין לפני ארון הקודש, אסור להניח ספרים (הגמ"י) ולא יניח אדם ס"ת על ברכיו וב' אצילי ידיו עליו (מהרי"ל). ונ"ל דהוא הדין שאר ספרים.

ט"ז יורה דעה רעא:ח

ושוב ראיתי בתשובת שאלות למה"ר בנימין ז"ל שכתב ג"כ שמעשה הדפוס הוא קודש ככתב מטעם דגם חקיקה היא קודש והביא ראיה ג"כ מאפוד אבל לפי עניות דעתי אין צריכין לזה כי הוה כתיבה ממש ואין כאן חקיקה... ומ"מ לענין גט ודאי אין לעשות בדפוס כיון שקצת דומה לחקיקה אבל לענין קדושת הספרים כל המיקל עתיד ליתן את הדין:

הלכה יומית להרב עובדיה יוסף זצ"ל

אלא שבספרים שלנו שהם מודפסים ואינם כתובים בכתב יד, יש להקל יותר, כמו שכתבו הפוסקים, שספרים שלנו המודפסים, קדושתם פחותה מספרים הכתובים בכתב יד. אף על פי שבודאי גם ספרי קודם שלנו צריכים גניזה, ויש לנהוג בהם כבוד, וכן אסור ללכת ערום בחדר שיש בו ספריה של ספרי קודש, ואסור להחליף חיתול לתינוק כנגד ספריית ספרי קודש, מכל מקום אין קדושתן חמורה כל כך כספרים שנכתבו בכתב יד. ולכן למעשה כתב מרן רבינו עובדיה יוסף זצ"ל, אחר שדן בדברי הפוסקים בזה, שיש להקל בזה בספרים המודפסים. אולם מנהג האשכנזים להחמיר בזה, מפני דברי הרמ"א שפסק בפירוש שאף בשאר ספרים יש להחמיר, ולכן אף בספרים המודפסים לשיטתם יש להחמיר. אבל למנהג הספרדים ההולכים אחר הוראות מרן, שפסק להחמיר בזה רק בספר תורה, דיינו שאנו מחמירים בזה לכתחילה בספרים שבכתב יד, אבל בספרים המודפסים יש להקל.

ש"ך יורה דעה רפב:ט

וכ' הר"ר מנוח דוקא שלא בשעת זמן בית המדרש אבל בזמן בית המדרש והמקום צר לתלמידים מותר לישב בשוה עם הספרים והפירושים וכך נהג הר"ר משולם בדרש"י. אך כשלא היה במקום ב"ה היה מדקדק שיהא הספר נתון ע"ג דבר אחר כל שהוא עכ"ל. וכ' בעל ספר ארחות חיים בסוף ספרו ונראה שאין להקל בדבר שלא יראה כמזלזל בכבוד הספרים עכ"ל ב"י ומביאו ד"מ.

שולחן ערוך יורה דעה הלכות ספר תורה רפב:ט

מותר להניח ספר תורה על ס"ת, ומניחים חומשים ע"ג נביאים וכתובים, אבל אין מניחים נביאים וכתובים על גבי חומשים, ולא חומשים על גבי ס"ת.

הגה: אבל כתובים על גבי נביאים (או איפכא, שרי) (ב"י בשם הר"ן בשם תוספות פ"ק דב"ב)

ערוך השולחן יורה דעה רפב:כב

ויראה לי דזהו בחומשים הכתובים בקלף לשם קדושת ס"ת אלא שנחלק לחמשה חומשים ואין בו קדושת ס"ת לגמרי לענין לקרות בו בציבור ואף שהקדושה אחת היא מ"מ משום כבוד ציבור אין לקרות בחומשין [גיטין ס' א] אבל כשלא נכתבו לשם קדושת ס"ת וכ"ש כשכתובין על נייר וק"ו בחומשין הנדפסין קדושתן שוה עם נביאים ועם כל כתבי הקודש

שו"ת הרמ"א סימן לד

אשר שאלתני אם מותר לישב על תיבה שיש בה ספרי קודש או יש לחוש בזה משום בזיון הספרים... מיהו יש לדקדק דלמא הואיל והם נתונים בתיבה הרי הן ברשות בפני עצמן וכמופסקים דמו. מיהו נראה דאין לחלק בזה, דהא אמרינן פרק מי שמתו לגבי תפילין אע"פ דהניחן כלי תוך כלי אסור לשומן תחת מראשותיו כ"ש תחת מרגלותיו ולא אמרו דהכלי מפסיק, וה"ה לענין לישב עליהן

שולחן ערוך אורח חיים הלכות תפילין מג:

אפי' להניח בכלי תוך כלי, אסור להניחם תחת מרגלותיו. וכן אסור להניחם תחת מראשותיו כנגד ראשו, אפילו בכלי תוך כלי ואפי' אין אשתו עמו. אבל שלא כנגד ראשו, אם אין אשתו עמו, מותר. ואם אשתו עמו, צריך כלי בתוך כלי.

משנה ברורה שם

(יא) בתוך כלי - דהיינו שמניחן בתוך כלי או כיוס המיוחד להן תחת הכר דהכר מיקרי כלי שני או שיניחן בלי כלי כלל תחת שני כרין